

‘Goeddoen is verslavend’

De Amerikaan Kevin Tuerff strandde tijdens 9/11 in een Canadees plaatsje. De goedheid van de inwoners daar bleek bepalend voor de rest van zijn leven. Over zijn ervaringen en die van andere passagiers is de musical ‘Come from Away’ gemaakt.

Door Barbara Noordermeer

Wat zouden de mensen in Gander doen?’ Die vraag stelt Kevin Tuerff zich vaak als hij voor een dilemma staat. Tuerff was een van de passagiers die op 11 september 2001 strandden in het piepkleine Canadese plaatsje. De warmte en gastvrijheid die de inwoners van Gander voor hem en de andere getroffenen toonden, inspireren hem twintig jaar later nog iedere dag.

‘We leven in een tijd waarin we niet verenigd zijn. We zijn verdeeld en er is veel angst voor vreemdelingen en immigranten. Het kostte me een paar jaar voordat ik me realiseerde dat wij in 2001 door de aanslagen op Amerika ook gedwongen waren te vluchten.’

Kevin Tuerff (55) zit op de dag van de aanslagen op het World Trade Center in het vliegtuig van Parijs naar New York. Met zijn toenmalige partner is hij op de weg terug van een rondreis door Europa, waarbij ze ook Amsterdam bezochten. ‘We waren enkele uren onderweg, toen het vliegtuig

boven de Atlantische Oceaan ineens begon te dalen. Dat was raar, want het was te vroeg om al te landen. Ik keek omhoog naar de monitor die aan het plafond hing, met onze vliegroute erop. Het leek alsof we plotseling richting de Noordpool vlogen in plaats van naar het westen.’ Tuerff zit met 270 passagiers op een vlucht van Air France, terwijl Amerika het lucht ruim sluit. ‘De piloot vertelde eerst in het Frans wat er gaande was en ik herkende alleen het woord “terrorisme”. Hij legde daarna ook in het Engels uit dat er een aanslag was gepleegd en dat we uitwaken naar Gander. Ik had geen idee waar dat was en dat werd ook niet verteld.’

Een uur later landt het toestel op het eiland Newfoundland, aan de oostkust van Canada. ‘Vanuit het vliegtuig raam zag ik alleen stenen, rotsen en leegte.’ Gander blijkt een dorpje met 9000 inwoners. Op het vliegveld, waar dagelijks hooguit een handvol vluchten arriveert, staan 38 jets. Het past maar net. Gander krijgt er binnen een paar uur 7000 mensen van 90 verschillende nationaliteiten bij.

Kevin Tuerff strandde op 9/11 op het vliegveld van Gander, Canada. Hij schreef er al eerder een boek over.

Uren na de landing hoort Tuerff pas wat er precies is gebeurd, van een vriend in Amsterdam. Hij belt hem met een satelliettelefoon aan boord van het toestel, want mobieltjes werken in die tijd nog niet intercontinentaal. ‘De vrouw achter me in het vliegtuig barstte in tranen uit toen ik vertelde dat het World Trade Center was weggevaagd en dat ook het Pentagon was aangevallen.’ Terwijl stewardessen alcohol en snacks uitdelen, kunnen de verveelde en soms geïrriteerde passagiers alleen maar afwachten. Na 15 uur mogen ze eindelijk naar buiten.

Vanwege de terroristische dreiging moeten koffers in het ruim

achterblijven en krijgen ze alleen toestemming om handbagage mee te nemen. ‘In onze handbagage zaten alleen twee flessen wodka uit de Duty Free-winkel in Parijs en fotocamera’s.’ Niet bepaald toereikend als je niet weet waar je bent en voor hoelang. Tuerff kan nu om dat gegeven lachen, zittend op een zonnig terras in Washington D.C., waar hij precies twintig jaar na de aanslagen met ons terugblijkt op zijn ervaringen rond 9/11.

De avond voor het gesprek was hier in de Amerikaanse hoofdstad, bij een rozerode zonsopgang, een speciale openluchtuitvoering van *Come from Away*, de musical die is gebaseerd op de ervaring van Tuerff en andere gestrande passagiers in Gander. Vanochtend was hij om exact 8.46 uur bij het Washington Monument. ‘Dat was het tijdstip waarop het eerste vliegtuig de toren van het World Trade Center raakte.’

Jaarlijks herdenkt hij de dodelijke slachtoffers van de aanslagen op Amerika. Maar het effect van zijn persoonlijke ervaring van die gebeurtenis keert dagelijks in zijn leven terug. In het piepkleine Gander ondervond Tuerff een warmte, compassie en betrokkenheid die hij niet kende.

In Gander verspreidt het nieuws van de duizenden gestrande passagiers zich razendsnel via lokale media. Het plaatsje heeft

Binnen een paar uur landden 7000 mensen in Gander. Om die op te vangen werden noodverblijven ingericht.

lang niet genoeg hotelkamers om iedere reiziger te herbergen, en hooguit vijftien taxi’s om iedereen te vervoeren. In allerijl worden overheidsgebouwen en scholen tot noodverblijven ingericht.

Plaatselijke supermarkten geven tandpasta, douchegeel, ondergoed en luiers weg. Bewoners komen naar het vliegveld met beddengoed en eten voor de vermoeide, hongerige reizigers. ‘Bij het binnengaan van de terminal was het alsof we op een feestje belandden. Er waren wel honderden vrolijke vrijwilligers. Er waren gefrituurde kip, donuts, allerlei frisdranken. We namen overal wat van, want we hadden geen idee waar we hierna naartoe zouden gaan en wanneer we weer zouden eten.’

Kussens en luchtbed

Alle passagiers op de vlucht van Tuerff worden naar het schoolgebouw van de plaatselijke school voor beroepsopleiding gebracht. Terwijl Tuerff zich rond middernacht installeert om op de koude grond van een klaslokaal te gaan slapen, komt er een jongen binnen. ‘Hij draagt twee kussens en een luchtbed bij zich. Dit was de eerste keer in mijn leven dat ik moest vertrouwen op de goedheid van een vreemde om me een kussen te geven waar ik mijn hoofd op kon rusten. Ik droeg een creditcard op zak en had me prima een hotelkamer kunnen veroorloven. Maar dat was nu geen optie. Het vriendelijke gebaar van die jongen zal ik nooit meer vergeten.’

Alle inwoners van Gander dragen een steentje bij. De school schraapt dagenlang lessen zodat de opvang gegarandeerd is. Omdat er in het gebouw geen douches zijn, stellen omwonenden de gestrande

Scène uit de Nederlandse versie van de musical ‘Come from Away’.

reizigers hun badkamers thuis ter beschikking. ‘De volgende dag wilden we lopend langs de weg naar Walmart om nieuwe kleren te kopen. Er stopte een auto om ons een lift te geven. Maar in Amerika leer je van je moeder om nooit bij vreemden in te stappen, dus sloegen we het aanbod af. Er stopten meer auto’s. Uiteindelijk accepteerden we toch een lift, van een stel waar we onderweg een leuk gesprek mee voerden. Bij aankomst probeerde ik ze wat geld te geven,

maar ze wuifden mijn gebaar weg. ‘Jij zou hetzelfde doen’, zeiden ze. En ik dacht: nee, ik zou dat niet gedaan hebben.’

’s Avonds wordt er door buurtbewoners gekookt. Voor Tuerff is het vooral opvallend dat de inwoners van Gander niets terugverwachten voor hun vrijgevigheid. ‘Ik kreeg een glimp van hoe het moet zijn als vluchteling, die behoefte heeft aan voedsel, kleding en informatie. De inwoners van Gander lieten ons extreme gastvrijheid en compassie zien. Ik betwijfelde sterk of wij Amerikanen hetzelfde zouden doen en wilde daar verandering in brengen.’

100 dollar uitdelen

Het duurt vervolgens nog een halve week voordat Tuerff, via een lange omweg, die hem door omstandigheden zelfs eerst terugleidt naar Parijs, uiteindelijk aankomt in zijn thuisstad Austin. ‘Ook in Texas hadden mensen in angst gezeten. Daarom begon ik te vertellen dat ik op deze afschuwelijke dag iets meemaakte wat mijn vertrouwen in de mensheid herstelde.’

Omdat in het gebouw geen douches zijn, stellen omwonenden hun badkamer beschikbaar